

EESTI SPORDILEHT

KEHAKULTUURI SIHTKAPITALI VALITSUSE * EESTI SPORDI KESKLIIDU
* JA * ÜLERIIKLISE VÕIMLEMISÕPETAJATE SELTSI HÄÄLEKANDJA *

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 7 krooni, kuus 60 senti
Eesti Spordileht ilmub igal reedel

X. aastakäik.

Reedel, 12. aprillil 1929. a.

X. aastakäik

Kümne rahvuse cross.

Prantsusmaa Lääne-Euroopa parim.

Murdmaajooks on välismaadel populaarsemaks kergejõustiku alaks, mida mitte ei harrastata ainult ettevalmistusena rajajooksule, vaid kui iseseisvat lugupeetud kergesportlikku suurnumbrit.

1903. aastast saadik on peetud Lääne-Euroopas kuue rahvuse murdmaajooksu (cross de six nations), milles esinesid inglased, schotlased, waleslased, iirlased, prantslased ja belglased. Võisteldi vaheldamisi igas riigis. Konkurentsi tugevaimad olid ikka Inglise ja Prantsuse, kellest esimene kippus domineerima aastaid. Kui Prantsusmaale tõusis aga Jean Bouin, kerkis selle jõud märksa ja 1911. aastal pidi Inglismaa leppima juba teise kohaga.

Jooksu võite hinnatakse nii individuaalselt kui ka meeskondade viisi. Peale maailmasõda on Prantsusmaa võitnud kuus korda meeskonna-võistluse: 1922. a. Glasgosis, 1923. a. Maisons-Lafitte'is, 1926. a. Brüsselis, 1927. a. Newportis, 1928. a. Ayr'is ja nüüd Vincennes'is.

Tänavu ei võisteldud mitte enam kuue rahvusega, vaid kümnega. Võistlusest tahetakse arendada välja tõeline Euroopa esivõistlus murdmaas, millist nime ta kannab praegugi juba osa ajakirjanduses. Ega's praegugi keegi peale Soome ja Rootsi, vast ka Saksa, suuda selles pinevas konkurentsis kõneleda kaasa.

Vincennes'i metsas Pariisi lähedal startis tänavu kümme 9-mehelist meeskonda järjekorras — Prantsuse, Inglise, Schoti, Wales, Belgia, Luksemburg, Schveits, Itaalia, Iiri ja Hispaania. Igal meeskonnal arvestati kuue mehe tagajärjed. Jooksumaa pikkus oli 12.890 meetrit võrdlemisi raskest terrääni, kuhu seatud veel tõkkeid ülehüppamiseks.

Prantsuse meeskond jooksis hiilgava ühetasasusega. Möödunudki aastal oli pääsnud 11 parema hulka kuus prantslast, tänavu oli neid 10 parema hulgas seitse. Ka individuaalselt oleks võitnud vist prantslane Dartigues, kes ääretu pinevas võistluses inglase Cotterelliga jäi rahva meeleheitlikust kisast eksitatuna äkki mõned meetrid enne finiši seisma.

Cotterelli ja Dartigues'i lõpupingutus, mis oli harvanähtavaid oma tugevuse ja ühejõulikkuse poolest.

Dartigues oli juba Amsterdamis välja- ja murdmaas ja viies 10 km-il ja 1928. a. paiste ja jäi takistusjooksus viiendaks. Amsterdamis 22. maratonis), Cotterell, Prantsusmaal oli hulk hiilgavaid noori Payne, Addie ja Myggridge, kes vastu jõude, kuna Inglismaa tuges vanadele tuuootusi ei löönud aga läbi kuigi suurel sadele, nagu Harper (1924. a. Pariisis nelmääril.

Eesti kustutati maadlusrahvaste nimestikust.

Fiasko Dortmundis. Edaspidi peaks esinetama suurema ettevalmistusega.

Eesti esinemine Dortmundi euroopa-võistlustel õnnestus halvemini kui ükski teine. Oleme harjunud pidama endid vähemalt maailma kolmandaks maadlusrahvaks, kuid nüüd ei pääsnud meie esindajad üldse auhinnasaajate hulka.

Juba ongi kodumaa lehed teatanud, et Eesti maadlejatele on tehtud verist ülekohut, võidud võetud käest ära jumalaimi. Kui palju selles tõtt, kui palju haavunud enesetunnet, on eemalseisjatel raske kindlaks teha.

Üks on aga ka selge et puuduliku ettevalmistusega ja ülepeakaala ei maksa minna suurvõistlustele. Enne Dortmundi võistlusi pidas kogu Euroopa ajakirjandus eestlasi ühedeks lootusrikkamateks Dortmundis, kuid peale võistlusi ei räägita meist enam selleni. Meie taktika peab olema ikka selline, et kui kusagile minna, siis nii, et läbi saab lüüa — arvuka meeskonnaga, hästi ettevalmistatult ja vilunud rahvusvaheliste sidemetega esindajatega.

Praegusel juhul ei olnud täidetud vist ükski nõue. Meie maadlushooaeg oli juba läbi, mehed nähtavasti vormist väljas, eriline ettevalmistus puudus, raha nappusel tuli piirduda kõige vähema arvu meeste saatmisega ja esindaja küsimus oli lahtine kuni viimaste minutiteni.

Ei taha süüdistada kedagi, kuid võrdlemisi kibe õpetuse peaksime võtma teadmiseks edaspidise tarvis. Kui tuleval aastal seisab ees sõit Stokholmi, siis peab see olema mõjuv, või parem jäägu ta ära üldse.

Võistlused peeti Dortmundi Westfalenhalles 14 rahvuse 65 maadleja osavõtul möödunud neljapäevast kuni pühapäevani. Eestlasi kirjutas peres kolm — keskkaalus Kusnets, poolraskekaalus Teearu ja esindaja Kursmann. Pealtvaatajate arv paari tuhande ümber.

Kärbeskaalus osutub üllatuslikult parimaks Martinsen, kes varem on võitnud ka meie Pütseppa Oslos. Juba esimesel õhtul võitis ta punktidega ungarlane Zombory. Ka Nielsen ja Nic ei suutnud takistada ta võidukäiku, samuti itaallane Gozzi, omaaegne Pütseppa võitja.

1. Martinsen, Norra; 2. Nielsen, Taani; 3. Nic, Tšehhoslovakkia.

Sulgkaalu tugevamad on meie Väli puududes Hernström ja Torgensen. Ootamatult kahvatu kuju pakub soomlane K. Pihlajamäki, kes ei pääsnud auhinnalegi. Sakslased panid suuri lootusi oma Steinigile, kuid need ei täitunud. Ungarlane Tasnadi stoppas ta võidukäigu. Finaal läks Hernströmi ja Torgenseni vahel, kus otsustasid punktid. Fleischmann pääsis õnnega kolmandaks, kaotades Torgensenile 8.46 min.

1. Hernström, Rootsi; 2. Torgensen, Taani; 3. Fleischmann, Tšehhoslovakkia.

Kergekaalus oleks olnud Käpal magus pala maitsta revanschi sakslaselt Sperlingilt, kes vist kaks korda näpanud ta nina alt Euroopa meistri tiitli. Kuid et meie maailmameister korjab praegu loobereid Ameerikas. triumfeeris võrdlemisi keskpärane sakslane nüüdki. Kergekaal oli vist üldse võistluste nõrgeim.

1. Sperling, Saksa; 2. Bergström, Rootsi; 3. Pozzi, Itaalia.

Keskkaalus valmistab Kusnets pettumuse. Temalt loodeti euroopameistri tiitlit. Kuigi oli kuulda, et mees ei ole ilma treeninguta seisnud, ei osutunud ta vorm kuigi heaks. Õieti ei ole ta käsi kunagi nii halvasti käinud. Asi algas üllatusega, et rootslane Ivar Johansson, kes hea tehnikamees, kuid füüsiliselt võrdlemisi nõrk, pühitses Kusnetsi üle töövõidu. Järgnevaks vastaseks sattus talle itaallane Malossy, kes vajus kokku 5.25 min. järele, kuid matschis Kokkisega kaotas Kusnets 6 minutiga. Mäletada on aga, et Kusnets normaalselt ikka ainult töövõiduga on kaotanud Kokkisele.

Kaalu üllatus oli noor ungarlane Tunyoghy, kes rea kiirete võitude järele saavutas ka töövõidu Kokkiselt. Kokkinen heitis Ivar Johanssoni selili 12.35 min. Tunyoghile kaotas Johansson 6.27.

1. Tunyoghy, Ungari; 2. E. Kokkinen, Soome; 3. Johansson, Rootsi.

Poolraskekaalus olid peavastased Pellinen ja heas vormis sakslane Rupp. Tugevas konkurentsis oli esmakordselt välismaal startival Teearul tulla raske auhinna. Pealegi oli ta moraalselt löödud, kuna Dortmundi saabus talle kodumaalt telegramm isa surmast. Siiski tuleb Teearu arvele kirjutada meie ainsam saavutus neil võistlustel. See on seljavõit tubli rootslase Söderqvisti üle 8 minuti 25 sekundiga. Pellinen võitis sama mehe 7 minutiga. Teearule sattus ka halb loosinumber, mis

tema poolt võidetud Söderqvisti lasi tulla ikkagi kolmandaks. Kindlasti oleks palju õigustatumalt pidanud kuuluma kolmas koht Teearule.

1. Pellinen, Soome; 2. Rupp, Saksa; 3. Söderqvist, Rootsi.

Raskekaalus oli suur üllatusmees Gehring, kes tõesti oli hiilgevormis. Ta paiskas isegi selili Rootsi olümpiavõitja Svenssoni, mida aga ei loetud. Ülekaaluka tööga pigistas ta selle järele enesele töövõidu. Kurva saatuse osaliseks sai Soome meister Nyström, kes võistlustelt pidi lahkuma deplatseeritult.

1. Gehring, Saksa; 2. Svensson, Rootsi; 3. Urban, Tšehhoslovakkia.

Kokkuvõttes omandasid rahvused punkte; 1. Rootsi 9; 2. Saksa 8; 3. Soome 5; 4. Taani 4; 5. Norra, Tšehhoslovakkia, ja Ungari 3; 6. Itaalia 1.

Võistlustega ühenduses peeti ka rahvusvahelise maadlusliidu kongressi, kus otsustati pidada järgmised Euroopa esivõistlused 1930. aastal Stokholmis ja selle järele 1931. aastal Prahast.

Väga kaaluvaks otsuseks on seitsme kehakaalu sisseseadmine prantsusmaadluses, mis võib paisata segamini kõik senised tõekspidamised meeste paremuse kohta. Meie maadlejatel tuleks püüda kohaneda aegsasti uute normidega. Nüüdsest peale on kärbeskaal kuni 56 kiloni, sulgkaal 61 kiloni, kergekaal 66,5 kiloni, kergekeskkaal 72 kiloni, keskkaal 79 kiloni, poolraskekaal 87 kiloni ja raskekaal üle 87 kilo.

Kümne rahvuse cross.

1. lhk. järg.

Prantsuse koosseis oli: Beddari, Boué, Rerolle, Granier, Courtier, Leclerc, Marchal, Dartigues ja Prévost.

Võistluse individuaal-tagajärjed olid:

1. Cotterell, Inglise, 42.46,2; 2. Dartigues, Prantsuse, 42.48,0; 3. Courtier, Prantsuse; 4. Marchal, Prantsuse; 5. Oyarbide, Hispaania; 6. Boué, Prantsuse; 7. Granier, Prantsuse; 8. Winfeld, Inglise; 9. Leclerc, Prantsuse; 10. Beddari, Prantsuse; 11. Kay, Inglise; 12. Lippi, Itaalia; 13. Maréchal, Belgia; 14. Pena, Hispaania; 15. Prévost, Prantsuse; 16. Smith, Wales; 17. Harper, Inglise; 18. Olden, Inglise; 19. Payne, Inglise; 20. Reliegos, Hispaania; 21. Stevenson, Wales; 22. Rerolle, Prantsuse; 23. Campo, Hispaania; 24. Degrande, Belgia; 25. Light, Inglise; 26. Wood, Wales; 27. Egana, Hispaania; 28. Moreno, Hispaania; 29. Oddie, Inglise; 30. Wilson, Wales jne.

Rahvuste järele oli järjekord:

1. Prantsuse, 31 punkti; 2. Inglise, 74 punkti; 3. Hispaania, 117 punkti; 4. Belgia, 180 punkti; 5. Schoti, 189 punkti; 6. Itaalia, 232 punkti; 7. Iiri, 281 punkti; 8. Schveits, 288 punkti; 9. Wales, 333 punkti ja 10. Luksemburg, 432 punkti.

Suviseid võistlusi.

Eelseisva suvise hooaja kava hakkab juba enam-vähem selguma. Kõigi tunnuste järele töötab see tulla elav nii kergejous-

tikus kui jalgpallis. Peale seltsidevaheliste võistluste, hariliku rahvusvahelise konkurentsi ja esivõistluste, on tänava ette näha kergejous-tikus — 1.—2. juunini kolmikmaavõistlus Eesti — Poola — Läti Riias, 14.—15. juunil Vilno — Tallinna linnavõistlus Vilnos ja juuli alul He'singi — Tallinna linnavõistlus. Viimase võistluse kohta teatasid küll Soome lehed, et HKV ei taha tänava neid paratamatult juuremaksu pärast korraldada, kuid Tallinna ei ole seni tulnud veel sellist teadet.

Jalgpallis — 13. juunil Eesti — Soome Tallinnas, 27. juunil Eesti — Läti Tallinnas, 7. juulil Eesti — Rootsi Landskronas, 9. juulil Jönköping — Tallinn Jönköpingis (võimalikul korral Eesti — Taani Kopenhaagenis), 12. juulil Norrköping — Tallinn Norrköpingis, 14.—16. augustini Balti riikide turniir Riias, kus kohitamise järjekord on: esimesel päeval Leedu — Läti, teisel — Leedu — Eesti ja kolmandal — Läti — Eesti.

Catherwood — Osborne.

Kaks maailmakuulsat kõrgushüppajat, maailmameistrit ja rekordi omanikku, on endid hiljuti kihlanud. Ajalehed ennustavad järeltulevalt põlvelt vanemate rekordide purustamist.

— Henri Cochet sai Biarritzi turniiril lüüa oma noorelt mõlema käega mängivalt kaasmalasel Landrylt 1:6, 2:6, 2:6.

— Tšehhi rekorde ujumises püstitanud: Antos — 300 m vabalt 4.02,2, Medrschicky — 100 m vabalt 1.04,0 ja Hagibor — 50 m vabalt 36,0.

EESTI KÄSIPALLIS EUROOPA PARIMAIK.

Mängu tasapinna suur tõus. Meistriks korvis Russ ja võrgus Kalev.

38. aastat on möödunud ajast, kus dr. S. A. Naismith üliõpilasena Springfieldi NMKÜ. kolledhis pani aluse korvpallile. Esimesel matschil võrdus mängijate arv umbes 80-le, kumbki poolle ligi 40 võistlejat! Võrkpall loodi neli aastat hiljem, s. o. 1895. a. William G. Morgani poolt Holyoke'is Mass., U. S. A., NMKÜ-gus, kus Morgan oli kehakasvatuse sekretäriks. Praegu on käsipall maailmas üheks enam levinumaks spordialaks.

Käsipalli algus meil ulatub umbes 1919.—20. aastani, millal esimesena hakati harrastama seda ala koolides, kus seda õpetasid Venemaalt tulnud võimlemisõpetajad. Seltsidest hakkas esimesena mängima NMKÜ. ja aasta paari pärast peeti juba esimesi võistlusi. 1927. a. alates peetakse meil korraldusi Eesti esivõistlusi, kuna 1925. a. meistreid loetakse Tall. NMKÜ. poolt korraldatud võistluse järele ja 1926. a. olid mingid suuremad matschid, milliste võitjad hiljem loeti Eesti meistriteks.

Meeste võrkpallis võitis 1925. a. Sport. 1926. ja 1927. a. Kalev. 1928. a. Tartu NMKÜ. Tänavu jällegi Kalev. Korvpallis oli võitja 1925. a. ja 1926. a. Sport. 1927. a. Kalev. 1928. a. Vitjas ja nüüd uuesti, kuid juba Russi nime all.

Võrkpallis naistele võitis 1925. a. ja 1926. a. Floora. 1927. a. ja 1928. a. Kalev. 1929. a. libises tiitel Tartu akadeemilisele spordiklubile. Korvpallis oli 1927. a. meister ÜENÜTO ja 1928. a. Makkabi. 1929. a. tuli selleks uuesti ÜENÜTO.

Sügisel algasid Tall. NMKÜ. karikamängud, mis kestsid kuni jaanuarini. Korvpallis võitis Tall. NMKÜ. ja võrkpallis Kalev. Naiste võrkpallis oli parim ÜENÜTO.

Möödunud pühapäeval lõppesid Eesti 1929. a. esivõistlused käsipallis, millised peeti meie käsipalli liidu korraldusel. Osavõtjaid meeskondi oli rohkesti, nii peale Tallinna seltside veel Tartu ja Valga NMKÜ-d, Pärnust Tervis ja Vaprus ja naiste võrkpallis startis Tartu akadeemiline spordiklubi.

Finaalõhtu matschid 7. aprillil s. a. NMKÜ. võimaldas hooaja pinevamaid ja mängult parimaid Eestis. Võrkpallis jõudsid finaali Tartu NMKÜ. ja Tall. Kalev. Finaali paremus kuulus Kaleville, kes hävitas senise meistri Tartu NMKÜ. geimidega 2:0 (15:13, 15:9) otsustaval mängul. Esimene poolaeg läks tasavägiselt, teisel domineeris Kalev. Mäng oli parimaid seninähtuist Eestis. Meistermeeskonna koosseis: Tamm—Lutz, Altosaar—Mikk (meesk. vanem); Eisenschmidt—Rosenstein.

Korvpalli finaalis kohtasid Russ ja Tall. NMKÜ. Võitjaks tuli pineva heitluse järele napilt Russ, kellele hävines sügisene karikavõitja NMKÜ. punktidega 39:32 (28:15). Esimese poolaja alul juhtis isegi NMKÜ. 7:0, kuid halftime'i lõpul oli juba ees Russ 28:15, ja teisel mängupool võitis NMKÜ. 17:11. Meistermeeskonna rivistus: Klõsheiko I — Tscherebatkin; Klõsheiko II (Meigel) — Ivanov (Riives) — Timtschenko (Baumann). Head olid kaitse ühes Timtschenko ja noore Klõsheikoga.

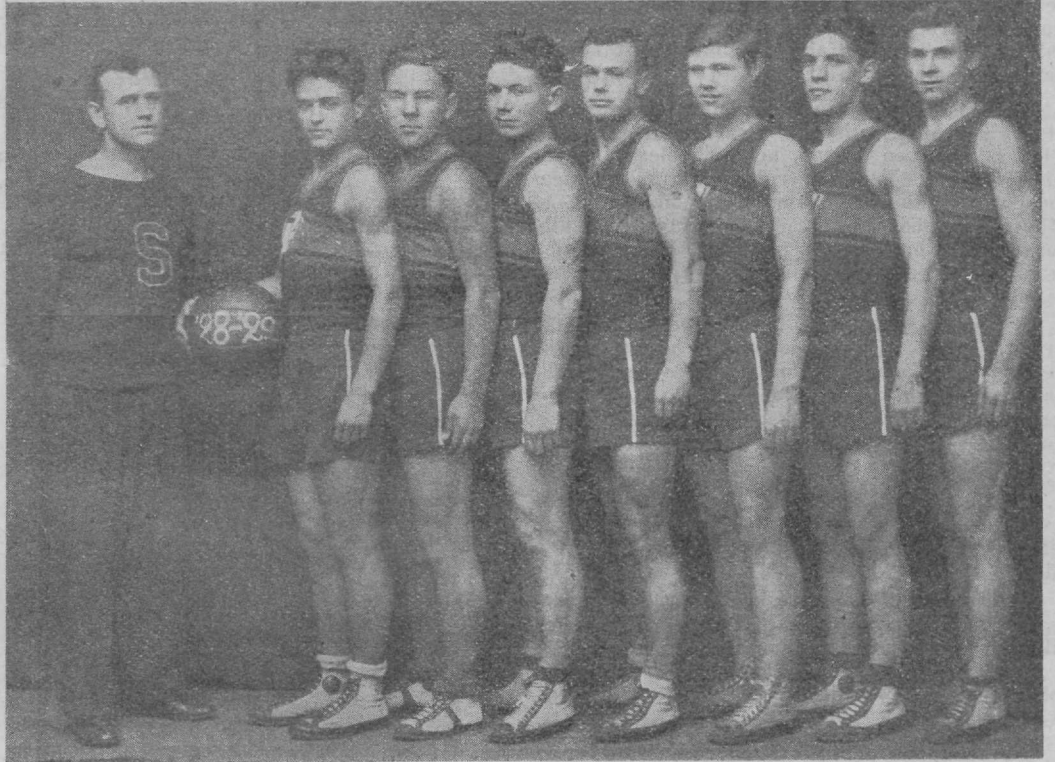
Naiste võrkpallis tulid meistriteks Tartu akadeemilise spordiklubi neid, kes võitsid Tall. Kalevit 2:0. Meisternaiskonna koosseis: Kõiv—Soosaar—Raudsepp—Rezold, Peterson—Telling.

Kalev ja Ü. E. N. Ü. T. O. heitlesid teise koha pärast, millise matschi võitis napilt Ü. E. N. Ü. T. O. 2:1 (17:15, 15:2, 17:15). Korvpallis võitis tiitli Ü. E. N. Ü. T. O. võiduga Kalevi naiskonna üle.

II klassis meestele tuli korvpallimeistriks Tall. noorseppade maleva ja võrkpallis Valga NMKÜ. Pärnu Vaprus pidi loobuma finaalmatschidest suurte kulude tõttu, vastasel korral oleks tiitlid kindlasti kuulunud Pärnule. Võrkpallis naistele võitis Vitjas ja korvpallis Puhkekodu.

Käsipalli üldtasapinnast ja viimase võistluse tulemustest kõneles E. Spordilehele Tallinna NMKÜ. kehalise kasvatuse direktor hr. R. Mast järgmist:

Võrkpallis loetakse Euroopa parimaks Tschehoslovakkia, arvan siiski, et Eesti parim meeskond vabalt võib edukalt võistelda nendega. Iseäranis kõrgel tasapinnal on käsipall Ameerika keskmises osas, nii on tulnud Georgetown'i Y. M. C. A. seitse korda järjestikku Ameerika meistriks, häid meeskondi on veel New-Yorgis, Chicagos jne. Eesti, mängides nendega, võib siiski saavutada paremal juhul 8—10 punkti. Selgema ilme maailma pallitasapinnast saame vast alles

Eesti meistermeeskond korvpallis Russ. Seisavad vasakult paremale: meeskonna trener M. Nestle, Klõsheiko II, Baumann, Tscherebatkin, Klõsheiko I, Riives, Timtschenko ja Ivanov. Pildit puudub Meigel.

1930. a. ärapeetava ülemaailmlise NMKÜ. olümpiaadi järele, mis aset leiab Ateenas, millest osa võtab Ameerika ja Eestil on ka kindel kavatsus sinna läkitada oma meeskonda, kuigi see on seotud äärmiselt suurte kuludega.

Korvpallis on tasapind meil võrdne Lätiga, kuna teiste maadega pole võisteldud. Nii oleme tehniliselt suurelt ees Lätist, kuid naabrid on meist ees oma suure sportliku innu ja jõulise mängu poolest, mida on mainitud ka teiste spordialade kohta, nii jalg- ja jääpallis. Lätiga on meil raske mängida, kuna puuduvad Riias täiesti mängule vastavad ruumid, praegused võimlad on korvpallile liialt madalad. Head on Euroopas korvis prantslased ja itaallased. Sama räägitakse ka Vene kohta ajalehtedest loetud suurearvuliste resultaatide järele otsustades peab märkima sealset erakordset head tasapinda. Neid riike peaks meie paremad meeskonnad siiski võitma, kuna korvpalli emamaaga Ameerikaga ei saa meid üldse võrrelda, niivõrd tublisti on Ameerika ees Euroopast. Naiste mängu ei saa samuti võrrelda teiste riikidega, kuna see on meil alles lapsekingades.

Asudes Eesti meeskondade mängunivoo juure, tähendas kõneleja lahkelt:

Võrkpallis pean Eesti parimaks meeskonnaks isiklikult Tartu NMKÜ., kes on hea tehnikaga mängiv meeskond, kuid praegu on mängijad alles liig noored ja võistluskogematud, millega seletatav nende „verest äraolek“ otsustavatel matschidel ja seega pole neil võimalik tuua esile oma täielist mänguvõimet. Kalev pole nii hea tehniliselt ja mänguvõimelt, kuid hiilgab just oma rohket võistluskogemust ja mänguinnu suhtes. See on teda seni võidule viinud ja võib olla viib ka edaspidi veel. Parim meie võrkpallimängija on Altosaar surujana, kellel täpsete surumiste kõrval on hea välja- ja kaitsemäng — üldiselt väga mitmekülgne mängija. Teised meeskonnad peale kahe eelpool nimetatute on kõik liig suure kõikumusega. Sport võiks olla väga hea meeskond, kui oleks võistlusinnu.

Korvpallis on kaks tõelist parimat meeskonda Russ ja Tall. NMKÜ. Tundub siiski, et Russil on väike paremus. Omavahel on nad tänavu võistelnud 5 korda, neist kolm on võitnud Russ. Kalev järgneb neile, ehk õigemini võiks olla mängijate materjali poolest koguni teine või isegi esimene. Kalevil puudub kindel harjutus, mängijad sõjaväes ja kõigele sellele lisaks puudub ka trener, mille tõttu pole Kalevil võimalik esile tuua oma täielist võimet. Russi trenerina tegutseb ameeriklane M. Nestle ja Tall. NMKÜ. treener R. Mast. Meie parim korvpallimängija on noorem

Klõsheiko, kes on äärmiselt kiire ja suure punktide tegemise võimega.

Naiste käsipallitasapinna nivoo on üldiselt nõrk, vast Tartu Akadeemilise spordiklubi oma võrkpallis enam-vähem rahuldab, kuigi materjal pole kõige parem. Viimast tuleb ka tähendada Kalevi kohta. Võrkpalli edenemist pidurdavad suured meil maksvad meeste mängule peaaegu sarnased määrused. Naiste mängu tuleks lühendada, mis ei väsitaks nii kurnavalt mängijaid ja avaldaks üldse mängule paremat mõju. Mujal maades on see juba läbi viidud. Ka meil tahetakse määrustikku muuta lähemas tulevikus.

Korvpallis ei saa jätta nimetamata seda kurba asjaolu, et meil ei tunne ükski õieti naiste korvpalli määrsi, rääkimata mängijaist, ei tunne neid isegi kohtunikud ega mängu õpetajad! Määrused puuduvad üldse Eesti keeles.

Tänavu on meil olnud kahed suuremad mängutsükliid, nii Tall. NMKÜ. karikamängud ja äsja lõppenud esivõistlused. Asudes mängu tasapinna võrdlemisele, tuleb nimetada eriliselt suurt tõusu käsipallis, iseäranis peab seda märkima võrkpallis, kuna korvpallis tuleb konstateerida teatud loidust, puudub kiirus, mis kõikidel meeskondadel oli sügisel, kuigi tehniline külg ei olnud niivõrd arenenud kui praegu. See kõik on seletatav meie liig pika hooaja tõttu, mängijad ei suuda end hoida värsketena. Korvpallis aitaks suuresti tõsta meie mänguvõimet ühe või kahe ameeriklasest tegeliku mängija siinviibimine, kes võiks pookida mängijatesse selle kohutavalt kiirelt levinud spordiala treeningu saladusi.

Meistermeeskond korvpallis — Russ — on võistelnud 21 korda hooaja jooksul, võitnud 16 matschi ja kaotanud 5, seega võitnud 76,19%. Võitnud kolmel korral Tall. NMKÜ-d 34:19, 41:36 ja 39:32, Kalevit 40:24 ja 41:35, Sporti 40:26 ja 33:22. Kaotanud kahel korral Tall. NMKÜ-le 28:29, 19:36. Tartu NMKÜ-le 25:27, Riia NMKÜ-le 27:31 ja Riia L. S. B.-le 33:35.

Tall. NMKÜ. on võistelnud 20 korda, võitnud neist 15 matschi. Seega 75%. A. P.

— Jalgpalli vahekohtunikude kollegiumi juhatause uus koosseis on: esimees — A. McKibbin, abiesimees B. Abrams, 2. abi — A. Silber, sekretär — O. Silber, abi — A. Mändvere.

— Jean Shiley püstitas Bostonis uue maailmarekordi naistele kõrgushüppes 1.60,4. Endine oli Catherwoodi 1.59. Rena McDonald parandas ka naiste kuulitõuke maailmarekordi 12.01 peale. Endine oli Heubleini, Saksa, 11.96.

Ameerika üliõpilaskonna esivõistlused.

4.15,6 teivast, 1.90,5 kõrgust, 1.54,8 pool miili.

Ameerika tänavused ülikoolide siseesivõistlused kergejõustiku peeti New-Yorgis 102. armee inseneriväe harjutusmaneesis. Sealne jooksurada on Ameerika parim ja suurim — 220 yardi. Seal püstitas Hahn möödunud aastal oma maailmarekordi ½ miilil.

Võistlusi alati 35 ingl. paelalise, umbes puudalise, raskuse heitmise. Seal domineeris 220 naela raskune Leo Sexton, kel näib olevat kolossaalselt jõudu. Ta ei keerutanudki raskust pea kohal, vaid hilbutas niisama natuke ja saatis ta üheainsa pöördega 15.24. Sexton stardib Georgetowni värvides. Teiseks tuli Frank Weiz, Cornell, 15.00 ja kolmandaks Fred Steiner, Pennsylvania, 14.60.

70 yardi kiirjooks oli väga kibe. Eelvõistlusi oli seitse. Kõik need võideti ainult senti-meetriga ja rekordini küüniväe aegade. Poolfinaalides võitsid James Daley 7,2 ja Karl Wildermuth 7,3. Lõpuvõistlus: 1. James Daley (Holy Cross) 7,3;; 2. Karl Wildermuth (Georgetown); 3. Stevens (Darmouth).

Ka 70 yardi tõkkejooksus oli rohkesti eel- ja vahejookse. Esimeseks tuli olümpialane J. S. Collier 8,8; 2. esmakordselt esinev F. Mar-dulier.

Miili jooksul katsus õnne tuntud Kanada neeger Phil Edwards, kes küll suur täht poolel miilil, kuid siin pidi leppima teise kohaga. Võitis J. J. Hickey 4.20. Kolmas oli Offenhauser. Jooksu algtempo oli liig kõva, esimene 440 yardi läks 59 sekundiga.

Teivashüppes püstitas Frederick Sturdy uue üliõpilaskonna siserekordi 4.15,6. Endine oli Sabin Carri. Kümnevõistleja Berlinger hüppas 4.08. Kolmandale kohale jäid neli meest — Dun-lap, Pond, Cone ja Collier — 3.83-ga.

Kuulitõukes oodati tagajärgi üle 15 meetri, kuid need jäid tulemata. Raskusheide küllmas ruumis oli kange tanud meeste lihased. Cornelli hiiglane J. F. Anderson pääsis esimeseks 14.62, teiseks tuli Georgetowni suurevatsaline Adelman 14.59,5 ja kolmandaks Sexton 14.43.

Kõrgushüppes on Sextoni harjutustagajärg 1.95,5, kuid võistlusel leppis mees juba 1.83-ga ja neljanda kohaga. Konkurentsi võitis Benjamin Hedges 1.90,5. Samapalju hüppas ka William Pump.

Kaugushüpe oli nõrk. Ühelgi ei õnnestunud. Ka oli saepuruhunnik kõrgemal ärahüppepaigast, mis kahandas tagajärgi. Võitis tõkkejooksja Sol Furth 6.98. Miililise teatejooksu viis koju Dartmouth 3.22,2 ja 2 miili New-York, kelle ankrumeheks oli Phil Edwards. Ta poolmiili 1.54,8 oli haruldane, kui võtta arvesse, et miili jooksmisest oli möödunud ainult pool tundi.

Ameerika esivõistlused kergejõustikus.

Võistlused peeti Madison Square Gardenis. Need läksid skandaali tähe all. Nurmit sunniti võistleva diskvalifitseerimisega hirmutatades. Nurmi ei läinud aga ikkagi võistleva, mille peale Nurmi kuulutati diskvalifitseerituks kuni asja selgitamiseni. See „selgitamine“ ei kestnud siiski kauem kui kaks päeva.

Spordiäri

RESEV-RESEL

Tallinn, Toompuiestee 19,
telef. 20-19.

Soovitab oma valmistatud
spordi ja võimlemise abinõusid.

Võistluste tagajärjed:

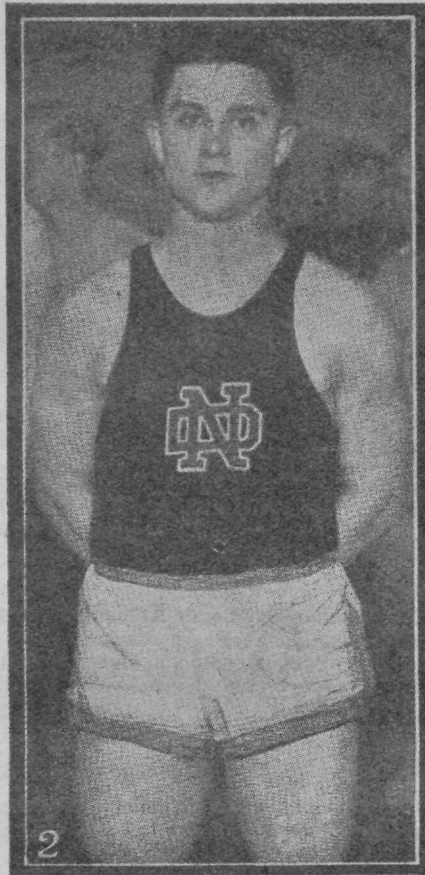
80 yardi — 1. J. Daley 6,6; 2. K. Wildermuth; 3. Ch. Bowman.

70 y. tõkkeid — 1. Monty Wells 8,8; 2. Weems Baskin; 3. Carl Ring.

300 y. — 1. Ch. Engle 33,2; 2. H. Oestrich; 3. F. Cuhel.

600 y. — 1. Phil Edwards 1.12,0 (uus esivõistluste rekord); 2. Ed Blake; 3. Fred Veit.

1000 y. — 1. Ray Conger 2.13,2; 2. Sam Martin; 3. Hal Cutbill.

Jack Elder, Ameerika kooliõpilane, kes võitis hiljuti sisevõistlustel 60 yardil kahekordse olümpia-võitja kanadlase Williamsi.

2 miili — 1. Edvin Vide 9.07,0; 2. Bob Dalrymple; 3. F. Bailey.

2 miili takistustega — 1. Eino Purje 9.55,4; 2. O. Andersen 10.00,0; 3. F. Osgood.

1 miili käik — 1. Harry Hinkel 6.40,4. Kõrgushüpe — 1. Charles Major 1.90,5; 2. H. Osborne 1.85; 3. G. Wolf 1.80.

Hoota kõrgus — 1. H. Osborne 1.57; 2. H. Hedberg 1.52; 3. T. S. Clark ja Onni Hakola 1.50.

Hoota kaugus — 1. W. Werner 3.21; 2. A. Thomas 3.11; 3. Dan Lyons 3.11.

Teivast — 1. Fred Sturdy 4.19; 2. B. Berlinger 3.95; 3. A. Pond 3.81;

Kuul — 1. Herbert Schwarze 15.32; 2. D. Adelman 14.92; 3. B. Berlinger 14.31.

Seltsidest võitis Illinois A. C. 29 punktiga New York A, C. 19 punkti ees.

— Fürth tuli lihavõttel Pariisis korraldatud jalgpalliturniiri võitjaks. Finaalis lõi ta Red Star Olympic'i, Pariis, 4:2.

— Prantsuse võitis kahel maavõistlusel Inglismaad — maahokis 8:1 ja rugbys 16:6.

— Prantsuse võitis Portugali 2:0 ja Prantsuse B Põhja-Aafrikat 6:2.

Prof. L. Puusepp atleedina.

Vabastas G. Hackenschmidt sõjaväeteenistusest.

Selgub huvitava kombel, et kuulsamaid teadlasi prof. L. Puusepp on üliõpilaspölv-ves ja noore arstina Peterburis olnud in-nukas spordiharrastaja, kes unistanud selle ala karjäärast.

L. Puusepp on käinud harjutamas Venemas raskejõustiku isa dr. Krajevski (kes oli muu seas naistearst) juures ja puutunud seal ka lähemalt kokku G. Hackenschmidtiga. Hackenschmidt ei olevat suutnud sel ajal järele teha üht Puusepa erilist tõstenumbrit. Kuid tugevam kui tõstmine olnud Puusepal veel maadlus. Dr. Krajevski öelnud: „Kui teie jääte halvaks arstiks, siis saab teist hea maadleja ometigi.“

Viimaks hakanud aga süda raske harjutusega tegema vaeva Puusepale ja ta katkestanud raskejõustiku harjutused, siirdudes kergejõustikule ja uisutamisele. Nüüdki hoiab prof. Puusepp alal uisutamise auhinda — rinnaskantavat väikest hõbeuisku.

Tõustes sõjaväe arstiteaduse akadeemia liikmeks vabastas prof. Puusepp sõjaväeteenistusest G. Hackenschmidt selle nõrga südame tõttu. See samm äratas Puusepa vastu suurt vaenulikkust — Hackenschmidt on jõuline kui pull, kuid vabastatakse nõrga tervise pärast väeteenistusest. Puusepp tahetud anda kohtu kätte. Varsti aga saabunud juhuse, mis näidanud, et Puusepal olnud siiski põhjust Hackenschmidt vabastamiseks. Tsirkuses maadlusel hakanud korraka Hackenschmidtil voolama kurgust verd.

Prof. Puusepp olnud ka Lurichi ja Abergiga sõbralikus vahekorras. Mõlemad kannatanud südamehaiguse all. Üldse peab prof. Puusepp elukutselisi maadlejaid ter-visliselt hädisteks ja viletsateks. Rohkem kui raskejõustikku sümptatiseerib prof. Puusepp kergejõustikku, eriti aga tennist ja iluuisutamist, mis füüsilise treeningu kõrval mõjuvad väga tulusalt ka närvi-kavale.

O. Käpp New Yorgi meister.

Nagu Vaba Maa kuuleb, on O. Käpp tulnud New-Yorgis peetud võistlustel New-Yorgi osariigi meistriks. Käpp esines kergekeskkaalus ja murdis maha oma neli vastast kokku 43 minutiga. Varem on Käpp saanud seal juba New York Athletic Club'i võistlustel esimese auhinna.

— Norra meistriteks maadluses tulid: kärbeskaalus Martinsen, sulgkaalus Raab, kergekaalus Dahl, kergekeskkaalus Pedersen, keskkaalus Gaupseth, poolraskekaalus Johansen.

— Charles Rigoulot, maailma suurim tõstja, on 103 kg. raske. Ta on 1.68 pikk; käsivars on tal 46,5, reis 70 ja sääär 46. Rigoulot on 25 aastat vana.

— Taani lõi Rootsist poksi-maavõistlusel 5:3. Kaalude võitjad olid kerguse järjekorras: Liljendahl (R.), B. Andersen (T.), Madsen (T.), Gustavsson (R.), Sande (T.), J. Andersson (R.), Nielsen (T.) ja Michaelsen (T.).

— Rootsi esivõistlustel hoota hüpetes näidati: kõrgus — 1. Westmann 1.52; 2. Werner 1.50; 3. Andersson 1.50. Kaugus — 1. Nilsson 3.25; 2. Westman 3.21; 3. Dahlgren 3.20.

Oleme tõusul suusarahvaks.

Suusaspordi edu möödunud talvel.

Tänavune talisport on möödunud suusatamise tähe all. Suusaharrastus on saanud ülemaailseks. Kõigis rahvakihtides harrastatakse seda. Sagedased võistlused kõigis kodumaa paikades olid selle tõenduseks, veel enam aga kahed suurvõistlused — Rakvere ja Otepää suusapäevad.

Suusatee on püsinud tänavu haruldaseks kaua, kuid sellega kaasaskäiv pakane ei mõjunud hästi tehniliste saavutuste tasapinnale. Ei küünitunud veel nii sagedase võistlemiseni, kui oleks olnud meestel isu.

Meil ei ole läinud korda koguda kõigi arvukate suusavõistluste tulemusi, kuid meile avaldamiseks saadetud tulemuste järele seadsime kokku väikese kokkuvõtte ja võrdlesime seda möödunud aastaga. Kõigil suusamaadel, välja arvatud 3 kilomeetrit, mis tõsistele suusatajatele liig lühike, on tänavu meil olnud tunduv tõus. Mitme ja mitme minutiga on löödud 10 mehe keskmisi saavutusi, mis tohiks olla suusatajate-klassi mõõdupuuks.

Kui asi sellises tempos areneb veel mõned aastad, siis võime hakata kõnelema ka endist kui rahvast, kes suusatab.

Hooaja väljapaistvamad tagajärjed olid:

3 km

1. Reio 14.52; 2. Olavi 14.54; 3. Kamber 15.05; 4. Steinberg 15.07; 5. Tõnisson 15.12; 6. Sork 15.44; 7. F. Niilov 15.55; 8. Rätsep 15.56; M. Niilov 16.25; 10. Kalamees 17.55.

5 km

1. Eiber 19.53; 2. Traksin 20.31; 3. Tiikmann 21.29; 4. Siirak 21.56; 5. Kask 21.56,5; 6. Hirsch 22.21; 7. Dunkel 22.25; 8. Tearu 22.29; 9. Veborn 23.16; 10. Otter 23.44.

10 km

1. Veborn 40.41; 2. Tacchella 42.58; 3. Möttus 43.08; 4. Andresson 43.15; 5. Jõgi 43.57; 6. Niilov 44.01; 7. Lest 44.04; 8. Kingsepp 44.18; 9. Papa 44.30; 10. Rammus 44.37; 11. Teinberg 45.29; 12. Viirmann 45.49; 13. Talpak 46.00; 14. Iila 46.20.

25 km

1. Veborn 1.39.52; 2. Möttus 1.45.37; 3. Lest 1.45.54; 4. Niilov 1.48.00; 5. Tacchella 1.49.52; 6. Andresson 1.50.18; 7. Proost 1.53.15; 8. Petrov 1.54.23; 9. Harpe 1.55.16; 10. Rammus 1.56.15; 11. Jõgi 1.57.44; 12. Eicher 1.57.58; 13. Rehema 1.59.05; 14. Talpak 1.59.10; 15. Rossmann 2.00.08; 11. Koovit 2.00.22.

30 km

1. Möttus 2.15.40; 2. Andresson 2.15.41; 3. Veborn 2.16.05; 4. Petrov 2.22.00; 5. Harpe 2.23.54; 6. Anderson 2.29.30; 7. Koovit 2.30.30; 8. Raudson 2.30.45; 9. Kell 2.33.00; 10. Schmitte 2.36.14.

10 mehe keskmine saavutus 3 km-il on 15.42,4 (möödunud aastal 14.40.87); 5 km-il 22.00.5 (möödunud aastal 23.28.45); 10 km-il 43.58 (möödunud aastal 45.07.46); 25 km-il 1.49.52.2 (möödunud aastal 1.53.40.6) ja 30 km-ii 2.25.19.

— Leipzigis peetud ujumisvõistlusel ujus prantslane Paris 200 m 2.18,6, lüües sakslast Heinrichi, kelle aeg 2.20,4.

Kuulsa Etoni kolledshi õpilased traditsioonilisel murdmaajooksul. Inglise noored aristokraadid ei põlga nähtavasti sugugi oma tulisel jooksul ka sulistamist ojakeses. Kaaskasvandikud kooli vormile vastavates silinder-peakatetes ja omapärastes triibulistes mütsides on pealtvaatajateks kogu jooksuteel. Paljud on roninud ka puudele.

Palm taltsutas Taani sluggeri.

Järjekordne võit Helsingis.

Helsingin Voimalijate ja Kiffeni ühendatud poksivõistlused olid suureks triumfiks Valter Palmile. Peale tema võtsid nim. võistlustest veel osa välismaalastena taanlased Aage Christensen ja Einar Aggerholm.

Võistluste pinevam huvi oli koondunud keskkaalule, kuhu kuulus Taani kardetav slugger Aggerholm, Soome parimad — Stjärnstedt, Hakkarainen ja meie Palm. Need matschid andsid õieti kogu võistlustele vürtsi ja soola, osalt ka veel kergekaalu Väkeva-Christensen.

Palm sattus kõigepealt kokku Stjärnstedtiga. Mehed on olnud koos juba arvukaid kordi ja tunnevad hästi üksteise võtteid. Palm võttis asja võrdlemisi külmalt

ja üleolevalt, nii et mõned lehed kirjutasid Palmi poksivat nõrgemini harilikult.

Kui aga Palmi vastaseks tuli Aggerholm, poksis ta hoopis kui teine mees. Taanlase muidu nii kohutavad haagid ei pääsnud mõjule sugugi Palmi hea kaitse vastu. Esimene round läks Palmile ta tabavate kontrataakidega. Teise roundi võitis Aggerholm, kuid kolmanda omandas jälle Palm — seega ka võidu.

Soomlased Hakkarainen ja Stjärnstedt kaotasid Aggerholmile tunduva vahega.

Tehniliselt oli paljupakkuv Väkevä ja Christenseni matsch, kus taanlane näitas stiili-puhast inglise kooli. Lõpuks domineeris Väkevä oma suurema südidusega.

Palmile on kombeks saanud Soomest tuua ainult esimesi auhinde.

Bolton-Portsmouth karika finalistid.

Aston Villa langes välja penaltuga.

Inglise karika poolfinaalid peeti enne pühi Londonis ja Liverpoolis ja need andsid tagajärgedeks:

Bolton — Huddersfield 3:1.

Portsmouth — Aston Villa 1:0.

Portsmouth ja Bolton kohtavad seega 54. karikavõistluse finaalis, mis peetakse 24. aprillil Imperial Stadium'is Wembleys.

Londoni matsch ei olnud tõmmanud kokku sellist hulka publikut, kui võis arvata. Arsenalil väljal Highburys istus 40.000 pealtvaatajat, kuid ruumi oleks leidnud veel 20.000-ale. Osalt leiti selle põhjuseks liig üleskrutud hinnad, osalt üliõpilaste sõudevõistlus, mis läks samal päeval jões.

Matsch oli tüübiline cupfight (karikavõistlus), kus paremini mängiv meeskond kaotas teise mängutahtele ja energiale. Villa mängis imetlemisväärset esimese veerandi, kuid ilma tagajärjeta, mille järele läks juhtima Portsmouth. Esimese poolaja lõpul sai Portsmouth kasutada penaltu, mille juhtis võrku p. ä. J. W. Smith.

Liverpoolis oli mäng koondanud 60.000 huvislist. Matsch kujunes äärmiselt pinevaks. Huddersfield juhtis poolajal 1:0, kuid siis läks Bolton vast õigesse käiku ja „rändurid“ saavutasid üksteise järele kolm väravat. Boltoni kuulsad halfid võitsid matschi oma klubile.

Bolton Wanderers pääsis seega viienda korda karikafinaali, kus ta juba võistelnud 1893—1894 ja 1903—1904, kaotades esimest korda Notts Countyle 1:4 ja Manchester Cityle 0:1. Peale sõda oli ta finaalis 1922—23 ja 1925—26. Mõlemal korral pühitses Bolton võitu. Westham United lahkus lööduna 2:0 ja Manchester City 1:0. Viimane võit oli saavutatud penaltuga.

Portsmouth tungib finaali esmakordselt.

— Norra esivõistlustel hoota hüpetes saavutati kauguses: 1. Tommelstad 3.33; 2. Lund 3.23,5; 3. Backe 3.23. Kõrguses: 1. Tommelstad 1.57; 2. Knudsen 1.55; 3. Lund 1.52,5.

Jalgpalli taktika.

Joon. 16. Williamson, Middlesborough, veidi enne rusikalööki.

6. Väravaeelses ummikus või pealetormamise hädaohu puhul poksitakse kõrged pallid rusikaga minema. Rusikalöök tehakse kõige kohasemalt niiviisi kokkupigistatud rusikatega, et pöidlad oleksid enda poole. Rusikalöögi eel käib üleshüpe. Üleshüppe ajal on rusikad tõmmatud enda rinna ette (Joon. 16). Kui keha jõuab hüppe kõrgeimale punktile, järgneb jõuline löök. Tuleb püüda võimalikult kahe käega lüüa. See ei ole igatahes alati võimalik. Nurkadest ja surumisel saab palli tihti ainult ühe rusikaga tabada. Märjade pallide poksimine on hädaohtlik, kuna pall üle rusika libiseb.

Kuhu peab palli lööma rusikaga?

Palle, mis otse eest tulevad, on kõige otstarbekohasem väljaärte poole poksida, võimaluse korral oma poolkaitsjale. Tsen-derdusi, nurgapalle ja karistuslööke, mis küljelt tulevad, on kõige tulusam nende lennusuunas edasi lüüa.

Väga kõrgelt tulevaid palle, millele veel vastaste otsatormamise hädaoht seltsib, võib kõige kasulikult käeseljaga üle värava põikpuu kornerisse juhtida (Joon. 17 ja 18-a). Nurgalöök on siiski pa-

Joon. 17 ja 18. Väravavahid palli juhtimisel üle värava põikpuu.

Joon. 19. Stuhlfaut, Nürnberg, juhiv palli rusikaga üle värava.

Joon. 20. Davies, Cardiff City, lööb palli kahe rusikaga väljale tagasi.

Joon. 21. Lohrmann näitab head käe- ja jalatööd palli minemapoksimisel.

rem kui värav. Ennem juba vastasele nurgalöögi võimalus pakkuda, kui väravat hädaohus hoida.

Lähedasi pealelööke poksitakse sagelasti edukalt tagasi. Sarnane poksimine sünnib kõige kohasemalt ühe käega, juhtides palli kornerisse. Mõned väravavahid surmavad lähedaid pealelööke peopesadega, mille tagajärjeks on, et väga tihti vastastajaja surmatud palli oma võimu saab ja teistkordse löögi juba väravasse juhib.

Palli, mis näit. vasakult tuleb, ei maksa poksida keskele või vasakule tagasi, sest seal on lööja ise palli saatust varitsemas. Ka vastase parem tiib on taktikanoüete kohaselt arvatavasti üles jooksnud väravavahi juure, seetõttu on kõige tulusam palli samas suunas, nagu ta lendab, edasi tõugata, ja nimelt nii, et ta üle juurejooksnu paremääre läheb. Kui paremäär sel juhtumil jõuab isegi palli outimist takistada, on vahepeal võidetud seevõrra aega, et oma kaitse ja poolkaitsja jõub tarvilised seisukohad võtta.

Uued liitude juhatused.

Spordi keskkliit: esimees — J. Laidoner, abi-esimees — B. Abrams, 2. abiesimees — A. Silber, sekretär — A. Mändvere, sekretäri abi — H. Visman, laekahoidja — R. Saulmann, raamatukoguhoidja — E. Hiip, varahoidja — A. Lepik ja ametita liige — K. Pakk.

Ekraveliit: esimees — dr. A. Veiss, abi — H. Veem, sekretär — H. Mihelson, sekretäri abi — E. Soovik ja laekahoidja — R. Saulmann.

Jalgpalliliit: esimees — A. Mänd, esimehe abi — E. Reisberg, 2. abi — E. Kimberg, sekretär — H. Visman, sekretäri abi — R. Floor, laekahoidja — A. Palm, majajärg — N. Tschutschev ja arst — dr. A. Liim.

Austria jalgpallitriumpf.

Viinis peeti üle 50.000 pealtvaataja ees jalgpalli maavõistlus Austria-Itaalia. Vaatamata külmale ilmale, olid Hohe Warte pääsetähed kõik müüdnud välja. Austria meeskond oli hiilgavas vormis ja võitis 3 : 0 (3 : 0) Itaaliat, keda on peetud läinud aasta olümpiaadi ja maavõistluste tagajärgede põhjal Euroopa parimaks.

Austerlased olid juba esimesel poolajal ülekaalus, mil nad saavutasid kolm väravat, kuid teisel poolajal oli nende ülekaal

veel suurem, olgugi, et see ei väljendunud väravates.

Võistluse eelmänguna läks maavõistlus Austria ja Tschehhoslovakkia junioride vahel, mille Austria võitis 1 : 0.

Cambridge lõi jälle Oxfordi.

Traditsioonilisel ülikoolide kergejõustiku matschil olid tagajärjed: 100 yardi — Wilkinson, Cambridge, 10,2; 400 y. — Tschitscherin, Cambridge, 50,4; 880 y. — Gutteridge, Cambridge, 1,57,2; 1 miil — Green, Cambridge, 4,22,2; 3 miili — Pumphery, Oxford, 14,59,4; 120 y. tõkkeid — Mann, Cambridge, 15,9; 220 y. tõkkeid — Tisdall, Cambridge, 25,4; kauges — Sartain, Cambridge, 6,92; kõrgus — Gordo, Oxford, 1,74,6; teivas — Gill, Oxford, 3,35; kuul — Gates, Oxford, 12,57.

100 yardi 9,4.

Claude Bracey, Ameerika nobedaim sprinter Amsterdams, jooksis Texases) 100 yardi 9,4, mis oleks uus maailma-

rekord, parem senisest $\frac{1}{10}$ sekundi võrra. 9,5 on jooksnud Scholz, Paddock, Cockrell (kõik Ameerika) ja Houben, Saksa. Tagajärg esitatakse kinnitamiseks maailmarekordiks.

Jalgpalli- saapaid

üksikult ja hulgaviisi odavate
hindadega soovitab

**Esimehe Tallinna
Vilditööstus**

Tallinn, Heeringa 4, kõnekr. 20-75

— Jaapani-Saksa kergejõustiku maavõistlus peetakse Tokios 5. ja 6. oktoobril. Jaapani meeskonda tuleb pidada väga tugevaks. Prantsuse sai temalt lüüa läinud aastal 72:76.

— Tavernari on juba varakevadel heas vormis. Geenuas peetud võistlusel jooksis ta 800 meetrit 1.55,8.

Sportarstlike näpunäiteid.

Lihaste töö. Töö üksus. Energia. Kivi, püsirohu ja lihase vahe ja peidetud energia. Energia üksus. Kust ammutavad taimed ja loomad oma energia? Kuidas tekib meie kehas energia ja palju tast teeb kasulikke tööd?

Dr. A. Veiss.

XII.

Lihased on võimsad töötama seeläbi, et nad tõmbuvad kokku, s. o. lühenevad ja pak-enevad. Töö hulka mõõdame kilogramm-meetritega. Näit. kui tõstja tõstab 1 klgr. ühe meetri kõrgusele, siis on ta 1 kilogramm-meeter tööd teinud. Kilogramm-meeter on võrreldav tööüksus kõikide tööde kohta. Võime, mis töö korda saadab, näit. masinad, lihased jne. liikuma paneb, nimetame energiaks. Energia on kahesugune — vaba (kineetiline) ja peidetud (potentsiaalne). Näit. kivi kaljult alla langedes on võimas tööd saatma korda. Niikaua kui kivi on kalju külge kinnitatud, omab ta ainult potentsiaalset energia. Vabaneb kivi kaljult, siis muutub potentsiaalne energia kineetiliseks, mis suudab teha tööd. Sama lugu on lihastega. Lihases omab potentsiaalset energia. Ainult ergu ärrituse abil muutub peidetud energia kineetiliseks. Samuti muutub püsirohu potentsiaalne energia sädeme abil kineetiliseks, s. o. plahvatab. Püsirohu plahvatusel tekib keemiline, mehaaniline ja soojuse-energia. Neid energiasid on võimalik üksteiseks ümber moodustada, s. o. mehaanilist energiat soojuseks jne. Energia seadused lausuvad, et ilmas ei teki uut energiat, vaid on võimalik olemasolevat ümber muuta.

Energia, nii soojuse, mehaanilist kui keemilist, mõõdame vastava soojuse hulga. Teatava mehaanilise energia hulga vastab täpne hulk keemilist või soojuse energiat. Soojuse hulka, mis on tarviline, et 1 kg. vett 0° ühe pügalani soojendada, nimetame kalooriaks. Ühele kalooriale vastab 247 kgm. mehaanilist tööd.

Inimest ja aurumasinat võime võrrelda teataval määral. Aurumasin ammutab endale energia söest. Sõel on rohkesti potentsiaalset energiat, mis põlemise puhul muutub kineetiliseks,

s. o. muutub mehaaniliseks tööks. Sama lugu on lihastega. Lihases on rohkesti potentsiaalset energiat keemilisel kujul, s. o. süsinikurikkaid orgaanilisi ühendusi, mis kopsude abil õhust võetud hapnikuga ühinedes, põledes, annavad kineetilist energiat. Lihased oma energiavahtes lähevad masinatest seepoolest lahku, et keemiline energia ei muutu esiteks soojuseks ja siis alles mehaaniliseks, vaid lihastes tekivad mehaaniline energia ja soojus üksteisest rippumata.

Toiduained ja hapnik lihastele toodakse vere kaudu, samuti eemaldab ka veri lagunemise produktid lihastest. Toiduained koosnevad väga keerulistest molekulidest, mille valmistamiseks on tarviline energia. Loma organism ei suuda neid molekule valmistada iseseisvalt, vaid ammutab neid taimetoidust. Taimedel on rohelistes lehtedes laboratoorium, kus päikese energia abil lihtsatest keemilistest kehadest valmistatakse, orgaanilisi ühendusi, mis on kõlvulikum toiduks. Toiduained lagunevad kehas uuesti lihtsateks ühendusteks. Sealjuures vabaneb energia, mis molekulide ehituseks kulus ja see energia ongi lihasjõu allikaks. Kõik see vabanev energia ei muutu tööks, vaid suurem osa läheb soojuse näol kaduma. Ainult 2/10 energiat

O.-ü. „Esto“

Tallinn, Pikk t. 47, tel. 10-02.

Suvehooajaks

kõiki kergejõustiku

jalgpalli, tennise ja

muude mängude

tarbeid

tunnustatud headuses kodu-

ja väismaade tehastest.

Avar valik spordi- kirjandust.

muutub kasulikuks tööks, kuna 8/10 muutub soojuseks. Masinate juures on see kaotus veel suurem, sest ainult 1/10 energiat muutub elavaks tööjõuks.

— Hollandi ja Belgia matsch lõppes 0:0.

— Engelhardtiga, Saksa kuulsal keskmaajooksjaga, oli talvel raske õnnetus, tal purunes pealuu, kuulmeluustik sai vigastada, peaajju ja selgroogu jooksis verd, nii et ta ellujäämiseks näis olevat vähe lootust. Berliini Westendi haigemajas oli ta 100 tundi meelemärkuseta. Kuid nüüd on mees juba täiesti paranenud ja päev peale haigemajast tulekut käis ta sportfoormis. Kuigi suurjooksja on võtnud tublisti kaalu maha ja väliseltki muutunud, ei mõtlegi ta katkestada oma sportimist, vaid tahab juulikuuks jälle saavutada täie rekordvormi.

— Leo Sexton on uus kümnevõistluse täht Ameerikast. Ta on 19 aastat vana ja Georgetowni ülikooli õpilane. Kõrgust on ta hüpanud 1.95, kuuli tõuganud 15.00, ketast heitnud ligi 45 jne. Treener John O'Railly loodab temast palju.

Kõiksugu sporditarbeid soovitab mõõdukate hindadega

kaubamaja „SPORT.“

Tallinn, Narva m. 19.

Kõnetr. 23-00

DÜRKOPP

Juba enne sõda tuntud

„DÜRKOPP“

jalgratas, erimudel meie teedele ja

Rootsi esimese järgu jalgratas

„HERMES“

Esitab O.-Ü. „Systema Raekojapl. 5 (Voorimehe tä. nurgal.)

«Ovomaltine» on kasulik igalpool, olgu spordi või kutsetöö alal tegevatele, kus edu suurel määral oleb vastupidavusest.

OVOMALTINE

aitab suurendada vaimlist ja kehalist võimet. Kas ei peaks Teiegi tähelepanu pöörama sellele oma või meie kindlustamisele.

Dr. A. Wander A.-G., Bern, Schweiz.

Saadaval kõikides apteekides ja rohucauplustes.

Pealadu: A.-S. „Ephag“, Tallinn, Harju t. 41 ja Narva m. 42.
Tartus: Lille t. 1

Ed. Möllerson'i

raudvoodi- ja traatvõrgu tehas.

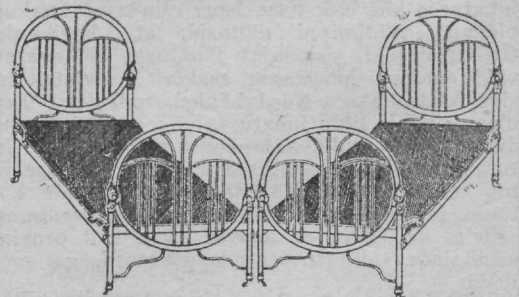
Tallinn,

Kopli t. 10.

Kõnetr. 26-70

Soovitab oma tehasel valmistatud kuulsaid raud-

ovaal- ja teisi voodeid.

Peale selle valmistatakse

traatvõrke

murutõnise väljade, rohuedade jaoks ja igasugu muuks otstarbeks